Դ. Տարի — Թիւ 132 (597)

Չորեքշաբթի 19 Մարտ 1919

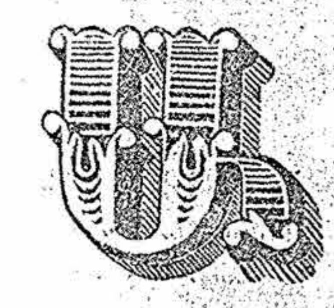
ՀԱՏԸ 10 ՄԻԼԻՄ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

		Տարեկան	Վեցամսեայ
Եգիպտոս . . .	ղ. ռ.	120	60
Արտասահման . .	Ֆրանք	30 ոսկ.	15 ոսկեդ.

Ծանուցումներու համար դիմել տնօրէնութեան

Արտօնատէր ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՇԱՀԵՐՈՒ ՕՐԳԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՇԱԲԱԹԸ ԵՐԵՔ ԱՆԳԱՄ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
[illegible] թիւ 16
Աղեքսանդրիա

Հասցէ՝
Journal A R E V
B. P. 600
Alexandrie-Egypte

Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր

Տնօրէն-Խմբագրապետ ՎԱՀԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ

ԻՆՉՈ՞Ւ ՄԵՐ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆ Է ՄԵԾ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՀԱՅ ԻՆՔՆՈՒՐՈՅՆ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹԻՒՆԸ

ԺԳ.

ՀԱՅ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԸ

Ճարտարապետութիւն.— Հայ հեթանոսական ճարտարապետութիւնը դեռ իր ամբողջական այլութեամբ չէ ուսեցուած, որպէսզի կարելի ըլլայ վերականգնել զայն իր անթերի մանրամասնութիւններովը։ Երկիրը թերեւս չա՛տ ինչ ունի անկից ծածկած իր ընդերքին մէջ։ Վերածնած Հայրենիքի ազատ ու ձեռնհաս դաւակներուն կ'իյնայ հայ հանճարին այդ հին յուշարձանն ալ ընծայելու լոյսաշխարհին։

Մեհեաններու յիշատակութիւնը, սակայն, և «պատկերներու» կիրառութիւնը հեթանոս Հայաստանի մէջ, ինքնին ենթադրել կու տայ գոյութիւնը ճարտարապետական արուեստին, զարդաքանդակներով և դիցաբանական խորհրդապատկերներով ընդնորոշուած։ Արդարեւ քրիստոնէական շրջանին երեւան եկած ճարտարապետական-քանդակագործական արտայայտութիւնները անհնարական չէ երբեք որ կրած ըլլան ազդեցութիւնը հեթանոսական արուեստին։ Մեհեաններու աւերակներուն և նոյն իսկ անոնց հիմերուն վրայ բարձրացող տաճարները ու ատունըն եղաշըրջուած ձեւերը պէտք է նկատել առաջիններուն, պահելով իրենց մէջ հին արուեստի շատ գեղարուեստական նրբութիւնները կամ ոգին։ Հեթանոսական-կրօնական զգացումներու փոխարկումը քրիստոնէական-կրօնական զգացումներու, բնական պատճառ մը չէր անշուշտ որ հեթանոսական-ճարտարապետական ճաշակը, հետեւաբար և ոճը, նոյնպէս փոխուէր բոլորովին քրիստոնէական-ճարտարապետական ճաշակին և ոճին։ Դեղագիտական զգացումները, շնորհիւ բարոյականական ըմբռնումներու եղաշըրջումներուն, կրնան եփոխուիլ, կրնան բարդուիլ, բայց ոչ երբեք ամբողջովին փոխուիլ։ Տաղիկի մը կամ Թուչունի մը գեղեցկութիւնը, հեթանոսօրէն զգացուի թէ քրիստոնէաբար, հոգիի միեւնոյն յուզումները չե՞ն առաջ բերեր։ Գեղարուեստական միեւնոյն խոյակը, աւելի կամ պակաս մանրամասնութիւններով, չե՞ կրնար հանգչիլ մեհենական թէ տաճարական սիւնի մը վրայ հաւասարապէս։ Արջամագիլ մը (acanthe) հեթանոս և քրիստոնեայ կորնթական մը չէ՞ միանգամայն։ Աշտիշատի հեթանոսական ճարտարապետութեան մէջ, — որուն տակ, ո՛վ գիտէ, ի՛նչ թանկագին բեկորներ կան թաղուած հայ հնագէտներ մեհեաններէն և հայ քրիստոնէական «հնախնկեղեցի»էն, — 1913ին մեր գտած և նոյն գիւղի Ս. Սահակ Պարթեւի մատուռին մէջ զետեղած քարի փոքրիկ կտորը, հաւանաբար սիւնի խոյակէ մը բրդած, իր խաղողի ողկոյզի ցցաքանդակով, մի՞թէ հեթանոսական թէ քրիստոնէական, ցոյց մը չէ կարելի նկատել երկու շրջաններուն միեւնոյն ատենն։ Ձէ՞ որ գինեգործ ողկոյզ մը թէ՛ հեթանոսական է, թէ՛ քրիստոնէական։

Այս բոլոր փաստարկութիւնները, սակայն, մեզ անվարանօրէն կ'առաջնորդեն այն եզրակացութեան թէ հայ ճարտարապետութիւնն ալ, ինչպէս մեր գեղարուեստները, իր ծագումն ու սկզբնական զարգացումը առած է հեթանոս և նոյն իսկ նախապատմական ժամանակաշրջանի մը մէջ, և թէ հեթանոս ճարտարապետութիւնը իբր նախատիպար ծառայած է քրիստոնէականին։

Ի՛նչ եղած է հեթանոս ճարտարապետութեան իսկական նկարագիրը։ Հարցում մը՝ որուն պատասխանը ոչ այլ հնագիտական ուսումնասիրութեան նոյնքան ալ դժուարաննեաւ է և մեր ձեռնհասութենէն վեր և մանաւանդ նոր պեղումներու և նոր յայտնութիւններու կարօտ։ Միայն նկատի առնելով մեր կարգ մը թագաւորներու հելլենասիրութիւնը, որով յունական աստուածներու արձաններ մուտ գտան մեր համայնաստիճին (panthéon) մէջ, անհնական չէ խորհիլ թէ հելլենական ճարտարապետական ոճերէն մէկն ու մէկը որդեգրուած ըլլայ հայ ճարտարապետութեան կողմէ, զայն հայկական ճաշակին կամ ոճին պատշաճեցնելով անշուշտ։ Պէտք է աւելցնել նաեւ թէ մինչեւ Դ-րդ դար, մինչեւ քրիստոնէութեան պետական կրօնք մը դառնալը, արուեստները միացին այն՝ ինչ որ էին, այսինքն հեթանոսական։

Ուրեմն, քրիստոնէական արուեստը Հայաստանի մէջ մուտ կը գտնէ Դ-րդ դարով։ «Լոյսի խորանն»ը, զոր Լուսաւորչի լոյս երեւակայութիւնը կը տեսնէ Աշտիշատի «Մայր եկեղեցին», զոր Մեծ-Պարթեւը Անահիտ-Վահագն-Աստղիկի մեհենական վիմաչարներով կը կառուցանէ, իր հելլենադրոշմ ճաշակին մէջ ձուլելով ճարտարապետներու հեթանոսօրէն յղացումները, նախատիպերն են անշուշտ այդ արուեստին։ Ջաւարթնոց եկեղեցին այս մասին թէրեւ մեզի տալ շատ մեծարժէք յայտնութիւններ՝ եթէ լրջօրէն շարունակուին մասնագիտական հետազօտութիւններն ու ուսումնասիրութիւնները։ Մի՞թէ Էջմիածինն ինք ալ չծածկեր իր յատակին մէջ նշխարներ այն Սանդարամետական մեհեանին՝ զոր նոր կրօնի տեսլաշէն աւերեց։

Հարկ կա՛յ ըսել թէ հայ ճարտարապետութիւնը քրիստոնէացաւ կրօնական յղացումներով և մարմնաւորութիւններով։ Իր աւետարանի լոյսը կատարեց իր ներթափանցումը մը՝ հին քրիստոնէական արուեստը գրաւ իր դրոշմը։ Ամէն տեղ մեհեանները վերածուեցան տաճարներու Դիւքերու և Աստուծոյ կախը չվերջացաւ մէկ կողմէ բացարձակ պարտութեամբը, այլ երկուստեք հաշտութեամբ մը՝ ուր յաղթական Ցեղասը նուաճուած աստուածագունդին շնորհեց ճաշակի և ոճի ծոյլ տուութիւնը։ Ձահերն ու կանթեղները, մոմերն ու խունկերն ալ մի՞թէ չպարտինք, չվերածուեցին և չանուշահոտեցին և՛ մեհեան, և՛ տաճար։

Տաճարներուն յաջորդեցին վանական կառուցուածները, որոնք հետզհետէ աւելի ճաշակաւոր ձեւեր առին։ Բայց ճարտարապետական հրաշակերտները այդ մենաստաններուն մէջ միացին մի՛յն տաճարները։

ՎԱՐԴԳԷՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Դամասկոս

(Շարունակելի)

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՊԵՏՐԵՐԸ

ՄԵԾ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԻՋՈՑԻՆ

ԺԴ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԱՆԿԱԽ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

Ուրեմն 550 տարիներէ մը յետոյ Ղարաքիլիսայի ճակատամարտը վճռեց և հաւիրագործեց Հայաստանի քաղաքական անկախութեան սկզբունքը։ Դա աւելի բացայայտ ու յստակ կը լինի, այսպէս հայ պատմագրին համար, երբ այդ բախտաւոր ճակատագրին ձեռք կ'առնէ արձանագրելու փաստերը և լուսաբանելու 1914—1918ի մեր անհաւասար զոյամարտի գլխաւոր դէպքերի վրայ։

Ներկայ բաւէին մեզ համար դժուար է անկողմնակալ կերպով գնահատելու հայ զօրքի և հայ գիւղացիի մղած այդ հերոսական կռուի ամբողջ նշանակութիւնը։ Մերձաւորապէս վերապահումով, ինչպէս Չէյթինկի ճակատամարտը որոշեց Անգլիոյ ճակատագիրը վերջին 8—900 տարիների մէջ, ինչպէս որ Թուրի ճակատամարտը որոշեց Ֆրանսայի ճակատագիրը 8րդ դարին իվեր, ինչպէս որ Սեդանի վճռեց Գերմանիոյ բախտը 1871էն մինչեւ 1914 այնպէս ալ և նոյն կարեւորութեամբ՝ Ղարաքիլիսայի կռիւը պիտի վճռէ հայ ազգի քաղաքական ճակատագիրը գէթ մի սերնդի ընթացքին։

Ինչպէս որ «Հորիզոն»ը անցեալ գըրքին մէջ քաջութիւնը կ'ամենամար երգելու մեր պարտութիւնը բոլոր ճակատներու վրայ՝ գէթ քաղաքական մենամարտին մէջ, ճիշդ որ մենք պարտուեցանք տեղականօրէն Անդրկովկասի քաղաքականութեան մէջ, բայց մենք տարանք վերագոյն յաղթանակը՝ հայ ազգութեան անկախութեան պայքարին մէջ։ Եւ այն ազգը որ ունի հոգեկան արիութիւն և երգելու իր պարտութիւնը, այդ միեւնոյն ազգը իր հոգիի խորքերին մէջ կը թաղուցանէ ու իր ապագայ յաղթանակի անսասանութեան հաւատքը։

Եւ այդ պարտութեան երգը ներշընչող ուխտը բայէն, թէև այդ լինէր վաղօրդայնը Ղարաքիլիսայի ազգական յաղթանակին, լցնէր նաեւ հայկական ազատութեան կենսալիր ազդերով։ Ինչպէս յիշեցի նախորդ գլխին մէջ, մայիսի 26ին Անդրկովկասեան Սէյմը ինքնինքն հաշտեցուց լուծուած, և երբ այդ միեւնոյն օր հայ ժողովուրդը և Թիւրքական բանակը բռնուած էին մի բախտորոշ արիւնոտ կռուի, Թիֆլիսի փոխարքայական պալատի մէջ Վրաց Ազգ. Խորհուրդը հռչակէր Վրաստանի անկախութիւնը և ազգ. կառավարութեան նշանակումը։ Նոյն կ'անէին նաև Թաթար Մուսաւաթականները թէ Թիֆլիսի և թէ Գանձակի մէջ։

Մայիսի 30ին Հայոց Ազգ. Խորհուրդը հրատարակեց հետեւեալ յայտարարութիւնը.

«Անդրկովկասի քաղաքական ամբողջութեան լուծումով և Վրաստանի և Ատրբէյջանի անկախութեան հռչակումով ստեղծուած նոր դրութեան հանդէպ՝ Հայոց Ազգ. Խորհուրդը իրան յայտարարում է հայկական գաւառների գերագոյն և միակ իշխանութիւնը։ Որոշ ծանրակշիռ պատճառներով թողնելով մօտիկ օրերում կազմել Հայոց Ազգ. կառավարութիւն՝ Ազգ. Խորհուրդը ժամանակաւորապէս ստանձնում է կառավարական բոլոր ֆունկցիոններ հայկ. գաւառների քաղաքական և վարչական ղեկը վարելու համար»։

Միաժամանակ նա յայտներ է իր գիտութիւն հայ ժողովրդին որ Պաթումէն վերադարձած մեր բանագնացների գեկուցումը լսելէ յետոյ և համակերպելով ստեղծուած նոր քաղաքական և ռազմական ծանր պայմաններին՝ Ազգ. Խորհուրդը Հայութեան կողմէ երեք հոգիէ բաղկացած մի պատուիրակութիւն ուղարկեց Պաթում, անոր տալով ընդարձակ և վճռական լիազօրութիւն նոր բանակցութիւնների միջոցով հաշտութեան գործը յաջողութեամբ աւարտելու համար(*)։

Պաթում հասնելու պէս, հայկական պատուիրակութիւնը ընդունեց մի վերջնագիր թուրքերէ հայկական երկրամասերին վերաբերեալ։

«Մշակ» իր յունիս 1ի (100 թիւ) խմբագրականով այդ վերջնագրին կ'անդրադառնայ հետեւեալ տխուր շեշտով.

«Անօգնական միայնակ և մեկուսացած ճիշդ մի մարդու նման, որի կոկորդին դէմ են տնկում դաշոյնը, հայ ժողովուրդը լքուած, անօգնական, չունենալով ոչ մի կողմից փրկութեան օ և է յոյս, բռնադատուած է զիջել ամէն բան, միմիայն իր վերջին անձնագոյը՝ կեանքը փրկելու համար։ Ուստի և Հայոց Ազգ. Խորհուրդը ստիպուած էր զիջել և յայտարարել որ ընդունում է ուլթիմատումը»։

Յունիսի 3ին հայ պատգամաւորութիւնը Ալ. Խատիսեանի նախագահութեամբ ստորագրեց հաշտութեան պայմանագիրը՝ բաղկացած 14 յօդուածներէ։ Առաջ առաջին յօդուածներով թիւրք կառավարութիւնը ընդունեց Հայաստանի անկախ հանրապետութիւնը՝ որով և վերջ կը դրուէր այժմ երկու անկախ և վեհապետ երկիրների միջև տիրող պատերազմական դրութեան։ Հաշտութեան կնքման օրին թիւրք պատգամաւորութեան նախագահ Խալիլ պէյ խօսք ուղղելով հայ պատգամաւորութեան խօսած է հետեւեալը.

«Պարոնայք պատգամաւորներ, այսօր մենք զնում ենք ստորագրութիւնները այն նախնական ակտի (պայմանագիր)՝ ասել ուզել է ասելիս հայկական հանրապետութեան մէջ, որ ընդունում է Հայաստանի գոյութիւնը և անկախութիւնը հովկասում նոր կազմուած պետութիւններին մէջ։ Ես չեմ ուզում կանգ առնել յիշելու ցաւալի շրջանները այն կռիւներին որ անցել դարձել են մեր և Հայերի մէջ։ Ես ուզում եմ միայն մտահանգել այն որ վերջին ժամանակում Օսմանեան կայսերական կառավարութիւնը մեծ հաստատակամութեամբ ախրախուսեց իր զգացումներէն և ինքն լիազօրեց ստորագրել մի փաստաթուղթ, որ ընդունում է մի հայկական կառավարութեան գոյութիւնը։ Սիրում եմ հաւատալ որ հայ ժողովուրդը կ'ըմբռնէ սոր. կայս. կառավարութեան այդ վճռի ամբողջ կարեւորութիւնը և յուսալ որ այսօրուայ օրը բացում է համաձայնութեան մի նոր դարաշրջան մեր ժողովրդի և ձեր ժողովրդի համար»։

Խալիլ պէյ հոս ի հարկէ կ'անմոռնէր այն խորունկ հակամարտութեան որ գոյութիւն ունէր Թիւրքերի պետական-զինուորական շրջանների մէջ՝ ընդդէմ Հայերին ինչպէս ծանօթ է պատմութենէն սկիզբէն կովկասեան-հայկական ճակատին վրայ Թիւրքական բանակների զօրավարներին եղած անակնօրէն վէհիպ փաշա ու Խալիլ պէյ։ Անոնցմէ երկուքն ալ սաստնամանապէս վերջինը աւելի կամ պակաս չափով կրած էին կոթեգը հայ զօրագունդներու քանաջան ամբամանակաշաներից վրայ։

1915ի փետրուարին Անդրանիկի անզուսպ գունդը Խալիլ պէյի մեծաթիւ այժեր վրայ Խոյ-Սալմաստ ճակատին վրայ, ու միայն քաջաչափ Թիւրքական նուաճողական ծրագիրը այլ և պետական օրէն վճառեց Խալիլի զինուորական համբաւին Երզնկաւ, Ախլաթի, Մշոյ և Խնուսի գնդացած ճակատամարտների ընթացքին այդ երկու Թիւրքերը և անոնց նման հազարաւորները փորձառութեամբ գիտակցեր էին հայկական հանճարեղ զօրքի և հանդուցեալ Բեաւի ու Դրօյի պէս մարտիկների արժէքին։ Եւ ուրեմն անոնք ի հարկէ ի չափ «սոր. կայսերական կառավարութեան» կ'ուզէին վերջապէս հաշտուիլ Հայերի հետ համոզուած լինելով որ հայ ժողովուրդը մինչև վերջին բաւէն պատրաստ էր պայքարելու և Թիւրքերի ծրագիրները ի դերև հանելու։

Կրթուած լինելով ատամնաչափին վրայ, անոնք հայկական անկախութեան ճանաչումը կը համարէին երկու չարեաց փոքրագոյնը և այսպէս ալ պնդեցին մինչև վերջ։ Մինչդեռ էնվէր, Թալաաթ և Ջալիս բարմաղ վեհմակը չէին կարող հաշտուիլ հայկական անկախութիւնը ճանաչելու մտքին հետ Անոնք անդադար կը հետապնդէին Վէհիպին ու Խալիլին ի գին ամէն զոհողութեան ճմլել հայկական զինադրութիւնը ու վերջ տալ Հայերին իբրև ազգութիւն, ինչ որ վերջիններս (Վէհիպ և Խալիլ) կը զանէին անհնար։

Երկար ու զաւն մըցութիւններէ յետոյ միայն Վէհիպ ու Խալիլ՝ մանաւանդ Ղարաքիլիսայի ու Սարդարապատի կռիւներէ յետոյ կարողացան Պոլսին ընդունիլ տալ հայկ. անկախութեան սկզբունքը։

Պաթումի մէջ կնքուած հաշտութեան նախապայմանները վաւերացնելու, աշխարհագրական սահմանները գծելու և տնտեսական ու ֆինանսական նոր պայմանագիր կնքելու համար յունիսի 11ին հայկական պատգամաւորութիւնը Թիւրքերի կողմէ հրաւիրուեցաւ մասնակցիլ Պոլսոյ քոնֆէրանսին, ուր պէտք էր լինէին նաև Վրացի և Թաթար պատգամաւորութիւններ և կեդր. պետութեանց կողմէ ներկայացուցիչներ։ Եւ հայկ. պատգամաւորութիւնը հասաւ Պոլիս, ուր և խօսեց ճառեր որոնք ծանօթ են ընթերցողներին իրենց լայն գծերի մէջ։

ԱՐՇԱԿ ՍԱՖՐԱՍՏԵԱՆ

(Շարունակելի)

(*) Այսպէս ազգային ռուսերէն տեսակէտներ ... բանակցութիւնների բերելու, ... անոնց հետ կապուած փաստաթղթերը։

(Խմբ. Ա. Բ.)

ԿԻԼԻԿԵԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

(Մեր սեփական թղթակիցէն)

Մերսին, 3 Մարտ 1918

Վեց Ֆրանսական Ալեքի օգնեցաւ բնակչութեան եւ Թուրքերուն չարիքէ ազատեցին։ Սկզբնաւորութիւնը, ... 300 Ատանացի, Իզմիրցի հայ զաղթականաց Գիւրուպէն ժամանեցան։ Հայ եւ յոյն նաւաստեաց ի պատիւ ազատեցին մի եւ յունական եղբայրակցութիւն։ Հայկական Լեգէոնէն ի պատիւ տրուած բարեկեցութեան սեղանը։ Պոլսոյ զաղթականներ։

Փետր. 23ին Միւթթիւ Թաղը ազատելուեցան, աւելի եւ արտասովորապէս ան

վեց Ֆրանսական Ալճէրիացիներ՝ Սոյն սպանութեան բոլոր անմիջապէս տարածուեցաւ քաղաքին մէջ. բոլոր Թուրքերը որոնք արդէն քաղաքին անդորրութիւնը խանգարելու բնայն ունէին, ամէն ինչ սկսած էին Հայերուն վերագրել եւ այդ առթութեամբ բռնանալ հայ ազգը փոխարինել յուշ տառապող Այսպէս իթթիհատի բոլոր թղթերն ու ժերը սկսած էին զօրաւոր բրոբոքումի մը, թէ սոյն սպանութեանց հեղինակները հայ հրամանատարներն են, եւ թէ Թուրքերը պէտք է աչալուրջ ըլլան ամէն հակառակութեանց դէմ։

Դէպքին հետեւեալ օրը, 24 փետր., սաստիկ խռովութիւն մը սկսած էր քաղաքին մէջ. Թուրքերը սկսած էին զինուիլ եւ Հայերուն սպառնալիքներ տեղացնել. «Ձեզ պիտի ջարդենք, այս անգամ հետքերնիդ անգամ չպիտի թողունք եղե.» ըսելով։ Բոլոր Թուրք խանութները փակուած էին, որմէ երկիւղած՝ Հայերն ու Յոյներն ալ սկսած էին փակել եւ իրենց տուները պատսպարել։ Թուրք խուժանը միացած Արաբներու հետ, սկսած էին զինուած շրջագայիլ քաղաքին մէջ կրօնական գրօշակներ ի ձեռին, այնպէս որ Հայերը սկսան դողալ։

Ֆրանսական հրամանատարը՝ Մ. Անֆըրէ, իրազեկ լինելով այս անցուդարձին, որ բնաւ ունէր քաղաքին անդորրութիւնը վրդովելու, անմիջապէս ամէն ազգի ներկայացուցիչները կը հաւաքէ կառավարութեան մէջ իր պաշտօնատեղին եւ հոն Թուրքերուն գաղափարը կը ջնջէ այս մասին քաղաքականի դրւացընելով անոնց թէ այն Ալճէրիացիները Ֆրանսական հպատակներ են, անոնց ոճրագործները հետապնդել եւ երեւան հանել իր գործն է. «Պէտք չէ որ այսպիսի անհանճար ցոյցերու տեղի տաք, եւ խառնութիւնները փակուին, չեմ հանդուրժեր այս ոճրին քաղաքական գոյն տալու. սակայն պարզ ոճիր մը է. հետեւաբար ամէն ոք պէտք է իր գործին զբաղի եւ երբեք պէտք չէ փորձուի եւ է գայթ ընել, հակառակ պարագային կը տիրապետ խիստ միջոցներու դիմել են.» որուն Թուրքերը, ընդ որս միւֆթին, պատասխանեցին թէ մենք մեր նախկին... նական սովորութեանց համեմատ սպա. նուածները պիտի պատցնենք եւ պաշտ ու անշուք թաղում մը պիտի ընենք, եւ սակայն քաղաքին մէջ Թուրք եւ Արաբ միացած՝ սկսած էին մեծամեծ ... փոր մը կազմակերպել եւ Ֆրանս. հրամանատարին բնակարանին առջեւ տանիլ 6 սպաննուածները, աշխարհ ... ցոյցեր կատարելով։

Այդ օր հրաւիրագիր կը ... լոր աղգաց եւ միթինկի մը ... կ'որոշէն սոյն սանթիւ այս ... հաւաքոյթին։ Ամեն կողմէ եկած իրազեկ լուրեր անմիջապէս կը ... անգլիական եւ ֆրանս. հրամանատարութեան, որոնք առանց ժամանակ ... նելու հրաման կ'ընեն մեկնիլ ... ցընել առանց ժողովուրդի եւ առանց ձայնի, որմէ երկիւղած՝ կ'սկսին ... ամբոխավարները եւ իթթիհատական... րը. այս լուրը իր ... Թիւնը գործած էր, ... ամէն ... իրենց խանութը բանալ եւ ... կը վերստանայ իր խաղաղ ... Պէտք չէ մոռնալ որ նոյն օրը ... եւ ֆրանսական ոյժեր քաղաքին ... կանգնեցան եւ ... կատարելով ... ղեցին քաղաքին անդորրութիւնը ... պահելու համար։

Փետր. 28ին Ֆրանս. հրամանատարի աշակերտութեան չորրորդ երեկոյ... սոյն սպաննութեան գործադիրները 5 հոգի ամբողջն ալ իրենց ... Ալճէրիացիներ, որոնք յաւայ կառավարութեան օրն իսկ ներկայ եղած էին թափօրին՝ դրօշակներ կրելով եւ կոկորդիլոսի արցունքներով լալով սպաննուածներուն վրայ։ Այս կերպով երեւան եկաւ իթթիհատական վատ քէֆին խաղալ ուզած լարը՝ դէպի իսկ Արաբները որոնք այս կերպով միացած էին եւ իթթիհատականներու ծուղակը ինկած, անմիջապէս իրենց խորհուրդը կասեցնելով սկսան Հայերուն մօտենալ եւ ներողութիւն խնդրել, մինչեւ վերջը Թուրքերու չմօտենալ ուխտելով։

Այս... Հայերը ճակատագրած ցոյց տուին իրենց թշնամեաց թէ Հայը քաղաքակիրթ ազգ մըն է որ իրեն դէմ ալլեւուն խաչը ջարդ ու թալան կազմակերպող Թուրքին դէմ անգամ վրէժխնդրութեան ոգիով չի շարժիր եւ գիտէ կեցուածք ժամանակին ծանրութիւնը։

Հիացմունք Դամասկոսէն հոս կը հասնին գաղթականներ Պէյրութի ճամբով, ամէն շաբաթ 1000 հոգի եւ իրենց տեղերը կը վերադառնան 28 փետրուարին հոն հասան 300 գաղթականներ՝ Ատանացի, Տարսոնցի, Իզմիրցի եւ Պէլենցի, որոնց մեծ մասը Ատանացի եւ Տարսոնցի վերադարձան իրենց քաղաքներէն իսկ միւսները կ'սպասեն առիթին առ ի չգոյէ փոխադրութեան միջոցներու։

Անոր այսօր 2 մարտ, ճիշդ Բարեկենդանի կիրակին, հոլանտական «Մեգ-ոփօս» շոգենաւը Պոլսէն մեզ կը բերէ 360 հայ ճամբորդներ, մեծ մասամբ Պոլսեցի երիտասարդներ, որոնք ապագայի մը համար կուգան Կիլիկիա։ Նոյն նաւը 400 տրոր եւ հրէայ տարագիրներ ալ կը փոխադրէ ի Պէյրութ։ Շոգենաւը 22 փետրուարին մեկնած է Պոլսէն եւ 2 օր յապաղումի ենթարկուած Տարտանէլի մօտ ճամբորդները բաւական հանգիստ հասած են հոս, 30է աւելի Կիլիկեցի որբեր կան որոնք կ'երեւայ թէ չեն կրցած կենալ Պոլիս Ատոնց մեծ մասը կարօտ վիճակի մէջ կը գտնուին, որոնք միութիւնը օգնեց իր կարողութեան չափովը։

2 մարտ, կիրակի օրը մեծահանդէս կատարուեցաւ պահանջէս մը, որով պանծացուեցաւ յոյն եւ հայ եկեղեցականութիւնը Նախապէս եկեղեցին եւ փարթամոնի սրահը անթիւր կերպով զարդարուած էր Երիտասարդաց Միութեան վարչ. ժողովոյ մի քանի նուիրաձեռն անդամներուն կողմէ, որոնք օրերով ջանացին ցոյց տալ հայ ճաշակին նրբութիւնը, ըլլայ տախտա նոյն իսկ դահլիճի վերճակի մէջ։ Սպասանդէսին հրաւիրուած էին հայերէն եւ յունարէն տպուած հրաւիրագրով, յոյն կղերը եւ հասարակութիւնը, արաբ-օրթոտոքս կղերն ու հասարակութիւնը, նոյնպէս եւ Պողոքեան նները ու Բողոքականները։ Մեծ պարկեշտութիւն մը եղաւ Ատանայի Առաջնորդ Գեր. Արսլանեան Տ. Վրդ.ի ներկայութիւնը մեր մօտ, որ նախագահեց սոյն պահանջէսին ... մնար փայլը։

Ժամը 9.30ին, յետ պատարագի, Յոյները մեծ թափօրով հասան իրենց ամբողջական կազմովը եւ ընդունուեցան Ազգ. Միութեան անդամներուն կողմէ, ... կաթնի ... յոյն ... իրենց ... էին սոյն ...

Եկեղեցւոյ ամբողջ ... կանթեղներ եւ ... վերատեսութիւնները բոլոր ներկայից վրայ ազնուական ազդեցութիւնը։ Հանդէսը կը նորոգէին ժամը 9.30ին սկսաւ հայերենագրական յաւելի արարողութիւնը որ մինչ հայ եկեղեցւոյն յատուկ է։ Ցուցար հայ ձեւին, յոյն եպիսկոպոսները կ'սկսին իրենց կարգին, յորմէ յետոյ Գեր. Առաջնորդը հայ լեզուաւ կը պանծացնէ հայ եւ յոյն նախնական յիշատակը եւ կ'անդրանիկ եկեղեցականութեան ու միակամ գործակցութեան անքակտելի կենսական խորհուրդը, եւ կը վերլուծէ յոյն իր պատմական կազմերով, գովելով սոյն գործոյն երկու պետերը՝ Վէնիզէլոս եւ Նուպար, յետոյ կը խօսի յոյն փիլիսոփայ մը յունարէն լեզուաւ նոյնիմաստ. ասոր կը յաջորդէ Տէր Բէնիլեան, յիշատակը կը խօսի տաճկերէն լեզուաւ, պատմականը կ'ընէ երկու քոյր ազգերու անցեալ, ներկայ եւ ապագայ կեանքը։ Կը յիշէ Լաւ... սարքի եկեղեցական պաշտօն առնելը Կեսարիոյ Միտրոպոլիտէն, հայ մատաղակութեան յոյն դրոշմանութեան չը նորին. անցեալ զարգացումը, յոյն մեծ ազգին եւ մայրաքաղաքին մաքրութեան մասնաւոր ծառայութիւնները վերջացուց յոյն ազգին ջերմերու. չէ նէն հայ փախստականներ բազմաթիւ ... ջախջախութիւնները եւ ծառայութիւնները վերջացուց Թուրք բէժիմին յոյն եւ հայ ազգերը երբեմն ... սերտ, չէ քաջութիւնը եւ ներկայ ծանր ժամերուն հաւասարութեան տառել քան երբեք պէտքը, այնքան կարիքաւոր օրինակներով նամակեց իր խօսուածքը որ ընդհ. յարգելի մը յուզում բերաւ եւ բոլոր ներկայից խօսքն ու մասնաւորապէս ծախսերեցին։ Յետոյ խօսեցաւ յոյն երիտասարդ մը շատ խմաստալից, բայց թէ պէտք չէ որ մանաւանդ անձերու բրած յարգանքը պակասութիւնը ուրիշներու ալ վերագրենք եւ մէկ անձի թերութիւնը, յանցանքը, ամբողջ ազգ մը. պէտք չէ պատասխանատու ճանչնալ. միութեան այս հիմը նախապատմական է դոր երկու քոյր ազգերու, նորոյ եւ կցորդը անդրոյն վերջին ... Պոլսէն ... ատեն։

Հայաստան եւ Յունաստան բաւ. պատմականօրէն կապուած են իրարու, եւ այսօր խսկ իրենց նորոյ կազմութեամբը եւ ձեւափոխութեամբը գալից են իրարու։

Այսպէս վերջացաւ պահանջէսը, առանց թողած եկեղեցական մի խաղաղ ազդեցութիւնը երբեք չպիտի մոռնան երկու եղբայր ազգերը ուխտ մընէ այս դոր ըրին մխիթարելը յոյն եւ հայ համայնական մխացեալ դիմադրութին առաջ, եւ դոր պարտին պահել յաւէտ։

Սպանանդէսը ժամը 11ին լրացուեցաւ յետոյ նոյն կարգապահութեամբ, յոյն եւ հայ բազմութիւնը առաջնորդուեցաւ հայ զինուորներու շարքերուն մէջէն անցնելով դէպի սրահ, որ զեղեցկօրէն պատրաստուած էր զարդերով եւ դրօշակներով ու Թիկնաթոռներով. Վէնիզէլոս Նուպարին հաս ալ ներկայ էին ու հրացանով կը դիտէին վերէն եւ կը հրճուէին երկու քոյր ազգերու միակամ, միահոգի գործակցութեան եւ միութեան այս գեղեցիկ պահը։

Ընդհանուր բազմութիւնը նախ յարգեցին կ'անցնէր յաւելեալ բազմերը դոր 12 հայ աղջիկներ կ'երգեն օրկանի ընկերակցութեամբ։ Ամէն ոք հիացած, կ'սկսին եկեղեցական խօսակցութեան, ընտանեկան զոգումի եւ յարաբերութիւնը գեղեցիկ սաթ մը, առք խօսակցութիւնը համեմատած հայի գեղեցիկ երգերով ու մեներգներով. ամէն ոք կը փափաքի ալ աւելի բմբռնել օրուան վայելքը։ փոխհրահանգիչը կը խօսի Յոյներ եւ Հայեր օրուան նիւթին շուրջ. կը խօսի նոյնպէս պատմական հիւանդանոց ալ ֆրանսերէն, որը կը կրէ իր պաշտօնական նշաններու։ Անգլ. եւ Ֆրանս. քոյլերընոր եւ համաձայնական քօղարկ ազգաց բաժակ ծախեր ու հրացաններ կը պաթիկան ամէն կողմէ. Թէյ ու քէյք վերջին գլուն կ'ըլլայ այս պատմական հանդէսին, որուն անմոռանալի յիշատակին ներքեւ իրարու ձեռք կարկառելով կը մեկնին երկու քոյր-եղբայր ազգեր ճիշդ ժամը 12ին։

Հիւրերու մեկնումէն վերջ նոյն սրահին մէջ կ'սկսի Հայկական Լէգէոնի զինուորներուն ճաշկերոյթը, որոնք արդէն օր առաջ հրաւիրուած էին Ազգային Միութեան կողմէ։

Ժամը 12:45ին ամբողջ զինուորները բոլորուած էին սեղանին շուրջ։ Ազգ. Միութեան անդամները հոն ոտքի վրայ, ինչպէս եւ Որբոց Միութեան անդամներ, կ'սկսին մրցնալ քն գարծունէութեան. սեղանին կը մատուցէին նաեւ մի քանի գործնացի քարտուղար Գինին անպակաս է սեղանէն եւ ուրախութիւնը անթերի. առք խօսակցութիւններ ան... կ'ունենան զինուորները եւ Միութեան անդամներուն միջեւ։

Միութեան Գ. ... կը կարդայ հայ զինուորին ուղղուած ձօն մը, որ ... ծափողջոյն, կը խօսի Տր. Բէնիլեան, կը մեկնաբանէ Ֆրանսացի ապանիր, հոյլերէն խմբերգներ կ'ոգեւորեն ամբողջ ..., ծափերն անվերջ եւ ուրախութիւնը անսպառելի, կը ծափահարուին ... մեծարանաց սարքոյ կ'ըլլան Անգլիացի, Ֆրանսացի, Իտալացի ազատարարներ եւ սեղանը կը վերջանայ ժամը 2ին եւ ամէն ոք կը դառնի օրուան գեղեցիկ յիշատակը տանելով իրեն հետ։

Շնորհակալութիւն այն ամենուն որոնք ձեռք երկնցուցին այս հանդէսներու կազմակերպումին, մանաւանդ Կարմիր Խաչի Վարչ. Ժողովի կողմին որոնք գլացան իրենց նպաստութեամբ արժեցնել տարիներու հայ ... ու սեղանը եւ նուէր ձաշակը։

ՊՍՏՈՒՐ

Հ. Ե. Բ. ԸՆԿԵՐԱՑՈՒԹԻՒՆ (ԳԱՀԻՐԷ)

Լոյս տեսաւ «Հայ Երիտասարդին Համար»ը որ կը պարունակէ յաջողութեան պայմանները ցուցնող չինէ. Ծերակուրական գրութիւններ, 10 տարբեր ... կողմէ գրուած եւ վերար լրացուած։

Կ'արժէ որ ամէն հայ երիտասարդ ունենայ սոյն գրքոյկէն Գինն է 2.50 գհ., առնուտին 10 օրինակ մէկ անգամէն գնողը 100ին 20 զեղչ կ'ըլլայ, փոստի ծախքը գնողին վրայ։

Դիմել. — Գահիրէ, Ընկերակցութեան անդամներուն կամ փոստարկղ թիւ 425-ին, Ազգ. Պատրիարք, Գրագրեան Տ. Ն. Ղազիկեանի։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՕՆԻԿ

ՄԵԾ ԵՐԵԿՈՅԹ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Փետր. 8. շաբաթ իրիկուն Անգ. Միութեան Նիւ-Եորքի Մամլոյ Պիւրոյի նախաձեռնութեամբ քաղաքիս Փլազա հոթէլին մէջ տեղի ունեցաւ ճաշկերոյթ մը. Հայաստանի անկախութիւնը պահանջող Ամերիկեան Յանձնախմբին անունով։ Բազմութիւնը կը բաղկանար աւելի քան 400 հոգիէ, ամերիկացի եւ հայ։ Ճաշկերոյթին կը նախագահէր Մր. Ճէյմս Ու. Ճերարտ, Ամերիկեան նախկին դեսպան Պէրլինի մէջ։ Պատուոյ սեղանին վրայ կը տեսնուէին Մր. Ուիլեըմ Ճ. Պրայըն, Դատաւոր Չարլս Է. Հիւզ (երկուքն ալ նախագահական թեկնածուներ անցեալի մէջ, մին ռամկավարական եւ միւսը հանրապետական), Նիւ Եորքի նահանգին կառավարիչ Մր. Ալըն, Ֆրանսայի, Իտալիոյ, Ճափոնի, Չեխիոյ եւ Յունաստանի գլխաւոր կամ ... ներկայացուցիչները, Գեր. Երէց Ըօպինս, Ռաբբի Ս. Ուայզ եւ ուրիշ երեւելի անձեր։

Ճաշէն յետոյ կէս ժամու չափ ժամանակ տրուեցաւ Հայկական կենդանի պատկերներու ցուցադրութեան. Ազգային պատմութենէն 15 նշանաւոր դէմքեր հետզհետէ երեւցան բեմին վրայ եւ երկար ծափերով ընդունուեցան հանդիսականներէ։ Ատոնց բացատրութիւնը կը ներկայացնէր Օր. Անահիտ Պէրպէրեան կողմէ, պատմական հակիրճ ծանօթութեամբ։ Մեծ խանդավառութեան յառաջ բերաւ մանաւանդ պատկերներու վերջինը, Օր. Պէրպէրեան իր գրաւոր ուղերձը փակեց հետեւեալ խօսքերով.

«Ազատութեան եւ քաղաքակրթութեան դատին համար այնչափ զոհեր պատրաստելով ու տառապելով Հայաստան հայրենասիրօրէն հաստատեց թէ ինք արժանի է անկախութեան իրաւունք չունենք յուսալու թէ Ամերիկեան այս մեծ Հանրապետութիւնը ուրախութեամբ պիտի ողջունէ Հայկական նորածին Հանրապետութեան մուտքը ազատ ազգերու ընտանիքին շարքին մէջ։»

Ընդլ. Սէմ այդ միջոցին բեմէն ներս մտած էր ամբողջական քաղաքով։ Քիչ վերջ երեւցաւ Նոր Հայաստանը, հայկական դրօշակն ի ձեռին եւ Ընդլ. Սէմի կողմէ ընդունուեցաւ գորովալից ձեւով մը։ Այդ թէլարկէն տեսարանին տպաւորութեան ներքեւ բոլոր հանդիսականները ոտքի կանգնեցան, եւ շնորհալից ծափերով արտայայտեցին իրենց զգացում։

Ասկէ վերջ Ամերիկեան ազգային երգը երգուեցաւ հայ խմբակի մը կողմէ, զոր կը բաղկացնէին Տիկ. Յովհան, Օր. Բարախեան եւ Պ. Յ. Պէնտէկեան։ Ֆրանսացի ախրին մը, Մսոամ տը Թրէվիլ, երգեց Հայաստանի վրայ նոր երգ մը, անգլերէնի կարգադրուեցան համակրական եւ շնորհակալական հեռագիրներ Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Իտալիոյ եւ Յունաստանի կառավարութիւններէն, եւ Ազգ. Պատուիրակութեան պետ Նուպար փաշայէն։

Յետոյ նախագահը, Մր. Ճերարտ, բացատրեց երեկոյթին նպատակը, զօրաւոր պաշտպանելով Հայաստանի իրաւունքը անկախութեան վայելելու, եւ հետզհետէ հրաւիրեց օրուան ատենախօսները, Մր. Հիւզ, Յունաստանի գլխաւոր գործակատար Վսեմ Յոմաթոս, Տիար Սվազլեան եւ Մր. Պրայըն։

Ամերիկացի երկու կուսակցութիւններուն առաջնակարգ ներկայացուցիչները Հայկական դատին մեծ ծառայութիւն մատուցին այդ գիշեր, անվերապահօրէն յայտարարելով թէ Հայաստան իրաւունք ունի անկախութեան։ Մր. Հիւզ իր կուսակցութեան քաղաքականութիւնը ներկայացուցած ըլլալու համար, զգուշացուց Ամերիկեան խնամակալի պատասխանատուութիւնը առանձնելէ, բայց եւ այնպէս փաստ էր որ Ամերիկա չպիտի զլանայ իր աջակցութիւնը Հայաստանի համար, երբ որ խնդրուի։ Մր. Պրայըն, որ բոլոր ուժով ջատագովեց Հայաստանի անկախութեան իրաւունքը, խորհուրդ տուաւ որ Հայեր գրաւել գնեն Հայաստանի մէջ գտնուող օտար ցեղերուն կալուածները, որպէսզի անոնք կարենան երկրէն դուրս ելլել, եթէ չեն ուզեր հոն մնալ։ Մր. Պրայըն փափաք յայտնեց նաեւ որ Ամերիկայի Հայերէն անոնք որ իրենց ընիկ երկիրը դառնան հոն ստանին, ոչ միայն մեր աղջիկները հապա նաեւ մեր իտալները

Երեկոյթին փակումէն առաջ խօսք կը երգեց «Հայաստան»ը, եւ ամէն ոք հեռացաւ շատ գեղեցիկ տպաւորութեան ներքեւ։

(Կոչնակ)

ԹԼՄԲԻ ԱՅՑԵԼՈՒՆԵՐԸՆ

Մարտ 9ի կիրակին քեմբլս հայ-բողոքական համայնքին համար նշանակելի օր մը եղաւ։ Գահիրէի հայ-աւետարանական հովիւը, Վեր. Խանդամուր, իր հօտին հրամանով քեմբս եկաւ, ու չարաթ մը կենալով իր այցելութեամբ եւ ներկայութեամբը քաջալերեց ժողովուրդը։ Նաեւ այցելեց «Միսուան»ի աշակերտութիւնը եւ տեսակցեցաւ ուսուցիչներու չատերուն հետ։

Վերադարձաւելին, այս երկրորդ անգամն է որ կ'այցելէ քէմբը, երեք ամիս առաջ երբ Սուէտիացիք նոր եկած էին այցելած էր, սակայն դրանծմէլեի տեսարաններէն յուզեալ եւ տխուր զարձած էր, սակայն այս անգամ գոհ եւ ուրախ գարձաւ. քանզի տեսաւ իր ազգին ինքնագրիչներուն հանգիստ եւ խաղաղ կեանքը անգլիական խնամակալութեան տակ։ Նա տեսաւ «Միսուան»ի 2000է աւելի ուսանողաց զաստիարակումը եւ որբանոցի մէջ երկսեռ որբերու։ Բարեգործականին այն սաքանկ բոյնին մէջ ճառագումն։

Նա կիրակին պարապ չանցուց, առաւօտուն ժամը 8.30ին քարոզեց խուռն բազմութեան մը ներկայութեան, նիւթ ունենալով Մաթ. Բ. 20 համարը (Ու մանուկը եւ մայրը առ... քանզի մեռան անոնք որ մանուկին կեանքը կը փնտռէին)։ Նախ, կեանքերնիս ճամբորդութիւն մը ըլլալը յիշելէն ետք, իր խօսքը ժողովուրդին ուղղելով ըսաւ «Այս ձեր ամենուն փափաքն է օր մը առ երթալ ձեր տեղերը ու չէնցնել ձեր ... լոած ու քանդուած օճախները։ Լաւ է բայց երբ ելլէք վերադառնալու ձեր բնիկները, չմոռնա՛ք ձեր հետ առնելու նաեւ, պէտք է որ Յիսուս Մանուկը հետ տանիք. աւելին ըսեմ, ձերինն ըլ ձեր հաւատքը տարէք ձեր հետ փոխան ձեր Աստուծոյն ու ջերմ հաւատքին ձեր հետ պիտի տանիք. ենթէ տապաննելու կեանքը... լա՛ւ է որ մնաք»

Կէսօրէ ետք ժամը 2.30ին ժողովքին շատ նեղ կուգար այն հաւատութեան, որոնցմէ շատերը եկած միջոցելու, համբուրելու եւ տեսնելու Վեր. Խանդամուրը, որոց մէջ էին քեմբս Հայ Կարմիր Խաչի յարգելի Տօքթոր եւ երեք օրիորդ։

Վեր. Խանդամուր, նախ Աւետարանի հայագոյն հանդիսական կատարելով, չորս հոգի նոր անդամներ ընդունեց եկեղեցին, երկրորդ Աղբանիկներ տեղ, յետոյ հաղորդութեան սեղանը պատրաստեց հայերէն լեզուաւ հակիրճ քարոզ մը խօսեցաւ։ Փոքր Աստուծոյ պատերազմը այս աշխարհի պատերազմ մը չէ...» Ըսելով եւ ի վեր հանել «կեանքը պատերազմի է»։ Մեծ ու պատերազմը վերջացաւ, բայց պատերազմը շարունակելի է միշտ մեղքերը։ Մենք երբ մեր երկիրը դառնանք եւ վերաշինենք, սակայն մենք պէտք է կառչինք մաքուր Միջոցին դէմ, այնպէս որ սուրբ ... Հայաստանը... Այս ըլլայ մեր սուրբ պատերազմը»

Օտար Տէրունական աղօթքին մեր խօսքերով եկեղեցական անդամ զօրացուցած ու օրհնութեամբ ... վերջացուց։

Վեր. Խանդամուր այսօր մեկնեցաւ Գահիրէ, թողլով մեզ գոհ եւ երախտապարտ յանձնէն իր եւ իր հօտին։

ԱՍԱՏՈՒՐ ՊԻՐՊԻՐ

ՍԻՐԺԱՆ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Այս տարի «Արեւ»ի խմբագրութեան մէջ ընդունելու պատիւը ունեցանք հայկական Լէգէոնէն Սիրժան Թորոսեանը Կիլիկիայէն կը գտնուի։ Ան պատուոյ մը սկիզբէն կամաւոր արձանագրուած Ֆրանսական բանակին մէջ, գրեթէ ամէն ճակատներուն վրայ գտնուած իր քաջութեամբ վաստկած է պատերազմական խաչ եւ ծիրանի ասպետութիւն։ Ան կը չէչանէ երկիրին անդրդամակալ ճակին վրայ, ու ազգային ձեռնհաս խառնութեանց աշխատութիւնը կը ուրէ։

ՀԱՅ ՈՐԲԻՆ ՀԱՄԱՐ

Իտալացի Պ. Ս. Կ. Բովանա ի յարգանս Ն. Ս. Վեհափառ Կաթողիկոսին, երկրորդ անգամ ըլլալով հայ որբ մըն ալ կ'որդեգրէ 12 ոսկի տրամադրելով Գահիրէի Որբախնամ Ընկերութեան Լեւոն Կոկանեանի միջոցաւ։ Օտարի մը կողմէ մեր որբերուն ցոյց տրուած այս խնամքը զուգորդութիւնը, որ այնքան երախտագիտութեամբ կը լեցնէ մեր հոգիները, բան մը չըսե՞ր մեր հարուստներուն։

ՑՈՒՑԱԿ

ՏԻՐԷ-ՏԱՎԱՅԻ ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ
ՕԳՆՈՒՏ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ԿԵԴՐ. ՀԱՆԳՍՏԱՐԱՆԻՆ

Mr. F. Sola (Իտալ. Ընդհ. Հիւպատոս) Ե. Գ. 2592, Տեարք Մինասեան 1852, Օ Շահվէքել 1481, Պ. Վարժապետեան 1481, Մ. Զարգարեան Եղբարք 1481, Հ. Փոթոլեան 1112, Տամլըպաճեան 1112, Մ. Գէորգօֆֆ 1074, Տէր Նիկողոսեան Եղբարք 742, St. Bololakos 742, Ն. Հիւրմիզեան 370, Մ. Բէքիրեան 370, Գ. Հաճադուրեան 370, E. Toselli 555, J. Youroukoff 370, Հ. Փաթափանեան 185, Ա. Գասմաճեան 185, Մ. Արզումանեան 185, Մ. Կոմանեան 185, Ճ. Զայլաղեան 185, Գ. Երզնկացեան 185, Յ. Փօղոսեան 222, Յ. Յուսմաղուրճեան 185, Ն. Ազլազանեան 185, Հ. Պալճաեան 148, Ս. Պրաթլեան 74, Վ. Աճէմեան 74, Ե. Գալֆաեան 37, Ս. Այնթապլեան 37, Ս. Տօղասարեան 1112,

ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ

Թուրքիոյ ազատագրուած շրջաններուն մէջ Հ. Բ. Ը. Միութեան նախկին անդամներէն անոնք՝ որ այժմ ի վիճակի չեն իրենց անդամավճարները հատուցանել, կրնան կրկին արձանագրուիլ վերակազմուած Մասնաճիւղերու մօտ իբրեւ գործօն անդամ, իրենց ամսավճարները յառաջիկային վճարելու յանձնառութեամբ։ Գալով պատերազմի միջոցին գլուած անդամավճարներուն, անոնց վճարումը կամաւոր է, և կրնայ կատարուիլ մասնակի կամ զեղջեալ վճարումներով։

ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉ. ԺՈՂՈՎ

—Տեարք Գեղամ Սրապեան՝ Նիկոմիդիացի և Ռուբէն Ղազարոսեան՝ Ատաբազարցի ի գիտութիւն իրենց ծնողաց իրենց հասցէն կը հաղորդեն.
Légion Armenienne, 13me. Co. S. P. 601 Port-Saïd.

—Վարդան Մ. Մուզալեան (Զարանտօզ-Դոտարքէմէն) կը փնտռէ իր ազգականները. ծնողքը՝ Մեծիկ և Գոհար, հօրեղբայրը՝ Թաշատուր և եղբայրները Սարգիս, Հայկազուն Ղազարեանները, նաև Ամերիկա գտնուող եղբօրը՝ Սահակ և Սանփան Մ. Ազատեանի, Գրիգոր Պ. Ղազարեանի հասցէները, իրենց մասին տեղեկութիւն ունեցողները հաճին գրել իրեն Դամասկոս՝ Ազգ. Առաջնորդարան։

—Անդրանիկ Թէրզեան կը փնտռէ իր հօր՝ Մանուէլ Թէրզեանի հասցէն. կը կարծէ որ Գահիրէ կը գտնուի։ Հաղորդել Տարսոն Գոլօճի հասցէով։

Կը փնտռուի Մարգար Կիւլէլեան (Ինէպոլուցի) Պոլսոյ [illegible] վարժարանէն հասցէն գիտցողները թող հաճին հաղոր-
գել մօրեղբայրը Աբրահամ Ծառուկեանին Օ-
ռեդի հասցէով։

—Յովհ. Կիլիկեան (Միսիսցի) որ Ուշաք կը գտնուէր Պանք Օթոմանի մէջ իբրև չէֆ քօրէսփօնտան, հասցէն հաղորդել Արեւին։

—Կը փնտռուին Վահան Մանուկեան Թարբերդցի և Ռուբէն Մամճեան Երզնկացի, իրենց հասցէն գիտցողները հաճին հաղորդել Արեւին։

—Կը փնտռեմ քեռայրս՝ Մովսէս Պետիկեան՝ Այնթապցի. Նուպարեան դպրատունէն 3 օր առաջ պաշտօնով՝ Ճիպին զրկուած էր, ճամբան գերի իյնալ կը կարծուի։ Տեղեկութիւն ունեցողները հաճին հաղորդել՝ Լեւոն Իլաքէօզեան, Վանք Հայոց Երուսաղէմ։

— Տեարք՝ Յովհաննէս, Սահակ, Թորոս և Օսկար Կուտուզեան եղբարք իրենց հօր մահուան առթիւ Աղեքսանդրիոյ որբախնամին կը նուիրեն 1000 գ. ողջ.

ՆՊԱՍՏԱՄԱՏՈՅՑԻ ՆՈՐ ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

(ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՏՈՒՐՔԸ)

ԴԱՀԻՐԷԻ ՑՈՒՑԱԿ

ԺԴ.

Տեարք	Տարեկան Ե. Դ.
Մկրտիչ Սօսօյեան	2400
Արշակ Կիւլէզեան	120
Տիգրան Սաատէթեան	80
Գումար՝	2,580
Նախորդ խառն գումար՝	2,906,497
Համագումար՝	2,909,077

“ԱՐԱՐԱ”

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱԼԲՈՄԸ

Քանի մը օրէն լոյս կը տեսնէ Սուրէն Պարթեւեանի այս սրտաշարժ երկը՝ որ հայ մատենագրութեան անկրկնելի մէկ կոթողն է, հրաշակերտ արձանագրութիւն մը՝ հայ կամաւորութեան փառքին։

ԱՐԱՐԱյին աշխատակցած են Յովհ. Սեթեան, Բրօֆ. Յ. Թ. Գույումճեան, Սպայ Տիրան Թէքէեան, Յակոբ Ազատեան, Օր. Մարի Զայլագեան, Մ. Ռսկեան, Սահակ Մեսրոպ և այլ եգիպտահայ գրողներ։

Ասկէ զատ ան կը պարունակէ Հայկական Լէգէոնի գեղարուեստական անմահ դէմքերն ու հոյակապ մէտալները ներկայացնող բազմաթիւ պատկերներ, վաւեր ու յաւերժական յուշարարներ Պաղեստինեան հայ հերոսամարտին։

ԱՐԱՐԱՆ մեծ եղելութեան մը ոսկեգոյն յիշատակարանն է, զոր պէտք է ունենայ ամէն հայ, չի մոռնալով մէյ մէկ հատ ալ նուիրել այդ յիշատակարանը իրենց արիւնով գրող կարիճ հայ կամաւորներուն։

Գինն է 20 դրշ. ողջ. Դիմել հեղինակին՝ Mr. Sourene Bartevian, Poste Restante, Alexandrie.

—Խարբերդցի Տիգրան Խամէրեան կը փնտռէ իր եղբօրորդին Գէորգ Խամէրեանը որ զինադադարէն քանի մը ամիս առաջ Պոլիսէն ճամբայ ելած էր Եըլտըրըմ Կրուբի մէջ իբր զինուոր։

Տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի գրել հետեւեալ հասցէին. Խարբերդցի Տիգրան Խամէրեան, Հայոց եկեղեցի ի Դամասկոս 2—3

ՍԱԿԱՐԱՆ

19 Մարտ 1918

ԲԱՄԲԱԿ	Բացում	Փակում
Մայիս		
Յուլիս	41.68	41.82

ԱՐԺԵԹՂԹ (Պասս. Սակարան)

Տուրք Յունիֆիէ 1886	Ֆր.	427.—
» » 1903	»	314.50
» » 1911	»	283.—
[illegible] Երկաթուղի	»	232.—
[illegible]	»	179.—

Տպարան՝ ԱՐԵՒԻ
Թիւ 16 Ռաս-Տարտար, Աղեքսանդրիա
Imp. AREV Alexandrie

ՏԵՂԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՅՑ

Այն գիւղերը որոնք կը գտնուին երկաթուղեաց մօտերը, ուր վնասներ կը հասցուին, պատասխանատու պիտի բռնուին և պիտի պարտաւորուին հատուցանել ամբողջ վնասը, ինչպէս նաև կայարաններու այրուելէն կամ թալանէ առաջ եկած վնասները.

(Պաշտ.)

∴

Միսի քանակութեան ժամանակաւոր նուազումին պատճառաւ, նոր տնօրինութիւն, միայն երկուշաբթի և հինգշաբթի օրերը եզ և ոչխար պիտի կոտրուին։ Ասոր կը յանձնարարուի ժողովուրդին, ճաշարաններու, ճաշատուներու և ակումբներու որ բստ կարելւոյն նուազեցնեն միսի գործածութիւնը. Ձիու և ուղտի կոտուիլը բստ առաջնոյն ամէն օր տեղի պիտի ունենայ, բաւական պահեստ գտնուելուն, որով այս տեսակներու ամէն պահանջները կրնան գոհացուիլ.

(Պաշտ. Վարչ.)

Երկուշաբթի կէսօրէն վերջ՝ երէկ, երեքշաբթի, քաղաքը կատարելապէս անդորր էր. Զինուորական պահակախումբեր կը դրուէին քաղաքին զանազան կեդրոնները, ու ասպիտանական ապահովութիւնը ամենակատարեալ էր.

Էլ Աճալի կը ծանուցանէ թէ Քաֆրը Զայաթի կամուրջին խոշոր քարերն ու կցուածքները քակուած, ու ճամբայի գիծը վերցուած է.

Էճիփշըն Կազէթ կը ծանուցանէ թէ ցուցարարները յարձակում գործած են Մօքաթթամի խմբագրատան վրայ և բաւական վնաս հասուցած են Մուտիրին և ապարանին։

Էլ Պասիր Տանթային կ'իմանայ թէ զէպքեր պատահած են քաղաքին մէջ, ու մեռեալներ կան «Անոնց արիւնը, կ'ըսէ ան, ազատութեան տեղը հոսեցաւ» կը յուսացուի թէ ցուցարարները վերջապէս պիտի կրնան ըմբռնել իրական կացութիւնը, և վերջ պիտի տան այդ ցոյցերուն.

∴

Ուրախ ենք արձանագրելու այսօր թէ այսօր ինչպէս երէկ, քաղաքը կ'ապրի ամենախաղաղ կեանք մը։ Ոչ մէկ դէպք, ոչ մէկ ազմուկ։ Կարծես թէ ոչինչ պատահած էր օր մը առաջ։ Զինուորական հսկողութիւնը սակայն խիստ աչալուրջ էր։ Ամէն խանութ բաց էր, առանց բացառութեան։ Հաւանական է որ վաղը օրը տեղի ունեցած դէպքերը վերջինը ըլլան։ Այս պարագան կը նշանակեն եգիպտական և եւրոպական բոլոր թերթերը.

∴

Երկաթուղիները որոնք տեղ տեղ քանդուած էին, շուտով կը վերահաստատուին, զինուորական իշխանութեանց ձեռք առած միջոցներուն շնորհիւ.

Երէկ առաւօտ ժամը 6ին կառախումբ մը մեկնեցաւ դէպի Թանթա. Սոյն կառախումբին կը հետեւէր, 10 քիլոմէթր հեռուէն զրահապատ կառախումբ մը. Օդին մէջ սաւառնակներ զանգուած ընթացքով մը կը հետեւէին երկու կառախումբերուն.

Միւս կողմէ երկաթուղեաց վարչութիւնը հետեւեալ զեկոյցը կը հրատարակէ. «Պետական երկաթուղեաց վարչութիւնը կը ծանուցանէ հանրութեան թէ այսուհետեւ, ամէն օր կառախումբ մը պիտի մեկնի Կահիրէի կայարանէն և պիտի հանդիպի բոլոր կայարաններուն մինչև Թանթա։ Վաճառք և բերք պիտի ընդունուին։ Մարտ 19էն (այսօր) սկսեալ, վաճառքները պէտք է գտնուին կայարաններուն մէջ կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, պէտք եղած ձեւակերպութիւնները կատարուելու համար, որպէսզի կարենան զրկուիլ հետեւեալ օրուան կառախումբով։

∴

Թղթատար սաւառնակները որոնք սուրհանդակը փոխադրած էին առջի օր, չի մեկնեցան երէկ։ Փոստային վարչութիւնը երէկ սուրհանդակը ճամբած է Թանթա մեկնող կառախումբով։

Տամանհուրի մէջ ցոյցերը բաւական ազմկարար եղած են։ Քաղաքին Մուտիրը տակաւին ամէն ճիգ թափած է ցոյցին վերջ մը դնելու, ցուցարարները երկրորդ օրը գացած են Մուտիրին տան առջեւ և պատուհանին ապակիները քարկոծած, պարտէզին ծառերը կոտրած ու ծաղիկները արշաւած են։ Մինչ այդ ատենին և ոստիկանական զինուորները միջամտած են, ու ցուցարարները ցրուած։ Օդին մէջ պարպուած հրացաններէն քանի մը ցուցարի վէրքեր պատճառած են.

ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՒՐԻԱՅԷՆ

Անրամի մէջ հրատարակուած թղթակցութենէն մը կը քաղենք հետեւեալը.

Դամասկոսի Արաբական ակումբի կողմէն Զօր. և Լէյտի Ալլընպիի ի պատիւ տրուած հանդէսին մէջ, օրուան բանախօսները ունկնդրելէ յետոյ, Անգլ. Ընդ. Հրամանատարը խօսք առնելով՝ հետեւեալ կերպով արտայայտուեցաւ. —

«Շնորհակալութիւն կը յայտնեմ Արաբական ակումբի կողմէն ինծի եղած պատուոյն և իմ անունիս ուղղուած գովասանական խօսքերուն համար՝ զորս չափազանցուած կը նկատեմ, որովհետեւ մեր տարած յաղթութեան մէջ քաջարի մասնակցութիւն ունեցան դաշնակից բանակներու բոլոր սպաներն ու զինուորները անխտիր, և մանաւանդ արաբական բանակը, որ իր մեծանուն զեկավարին Շէրիֆ Ֆէյսալի հրամանատարութեան տակ՝ մեծապէս աջակցութիւնը բերաւ զինուորական գործողութեանց յաջողութեանը։

«Բնական է որ ձեզի նման ազատութիւնը նոր ընդգրկող ամէն ժողովուրդ՝ իր անկախութեանը նախնական շրջաններուն մէջ՝ անձնատուր կ'ըլլայ ուրախութեան և խանդավառութեան. բնական մղումի մը հետեւանք ըլլալով այս իրողութիւնը, ձեզ չեմ մեղադրեր, սակայն պարտականութիւն կ'զգամ խրատելու որ ըլլաք չափաւոր և շրջահայեաց, որպէսզի կարենաք ստանալ ձեր աշ-
գայլն բանալու պահանջները. այլապէս հետեւանք պիտի ըլլայ ձեր փափաքներուն իրագործման վտանգութիւնը. ունեցէք Դաշնակիցներուն վրայ, որոնք համակրած են արդէն իրենց մէջ և որոշած նպատակի մը համար միայն այս պատերազմը մղեցին։ Ձեր խնդիրը յանձնուեցաւ Էմիր Ֆէյսալին՝ որ միակ ձեռնհաս անձն է Հաշտութեան ժողովին մէջ ձեր դատը պաշտպանելու։ Նոյնպէս վստահեցէք Դաշնակիցներու Քոնկրէին որ ձեր շահը ապահովելու միայն կ'աշխատի»։

Զօր. Ալլընպիի խօսքերը ընդունուեցան բուռն ծափահարութիւններով.

∴ Դամասկոսի կառավարութիւնը որոշեց պատգամաւորութիւն մը զրկել Տիւրոս լեռ՝ ներկայ կացութիւնը ուսումնասիրելու և տեղական պէտքերը ուսումնասիրելու համար.

∴ Շահագէտներու գաղտնի խարդաւանքներու հետեւանքով՝ եգիպտական թղթադրամը առնէ մը ի վեր անկումի ենթարկուեցաւ. Կառավարութեան ձեռք առած միջոցներուն նախապէս կացութիւնը չբարեփոխուեցաւ և Դամասկոսի վաճառականները դարման մը գտնելու համար խորհրդակցութիւն ունեցան։ Կը յուսանք որ պիտի յաջողին աղքատը ազատելու շահամոլներու ճիրաններէն։

∴ Ամերիկեան Կարմիր Խաչի Սուրիոյ մասնաճիւղին նախագահը Պէյրութի, Դամասկոսի և Հալէպի կողմերը քննական պտոյտ մը կատարելէ յետոյ Երուսաղէմ վերադարձած էր, բայց նորէն ճամբայ ելաւ դէպի Հալէպ, ուրկէ Գալիլիա պիտի մեկնի՝ Մերձաւոր Արեւելքի Նպաստամատուցութեան խնդիրին շուրջ կարեւոր խորհրդակցութիւն մը ընելու համար Տր. Պարթօնի հետ։

∴ Կարմիր Խաչի Հալէպի ներկայացուցիչները կը տեղեկագրեն թէ Թուրքերը դեռ կը շարունակեն իրենց վայրենի արարքները Ուրֆայի, Տէր Էլ Զօրի, Այնթապի և այլ շրջաններու մէջ, սակայն Զին. իշխանութիւնք գործնական միջոցներ ձեռք առած են՝ չարագործները զսպելու համար։

(Թարգ.) Փ. Մ.

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐԵՐ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Լոնտոն, 16. — Ռէօթէր կ'իմանայ թէ լաւատեղեակ աղբիւրներ կը հաստատեն որ Գերմանիոյ մէջ կացութիւնը խիստ լուրջ է։ Էպերթի պաշտօնանկէն ի վեր, Գերմանիոյ կեդրոնական խորհուրդը, որ միակ կառավարական կազմակերպութիւնն է, ապիկարութեանը տակն է պոլշեվիկ պզտիկ խումբի մը որ կըրթնած է զինուոր ծովայիններու և զինուորներու հրոսակի մը, ինչպէս նաև քաղաքին ամենատարբեր տարրերուն վրայ։ Այսպէս առաջին անգամ ըլլալով զուտ պոլշեվիկ կառավարութիւն մը կը հաստատուի Գերմանիոյ մէջ։ Ան հակառակութեան տակն է նոյն խռովարարներու որոնք սերտ յարաբերութեան մէջ են Մոսկուայի պոլշեվիկ ընդհ. բանակատեղին հետ։

Համ. 14. — Հունգարական զօրքեր մտած են Թրանսիլվանիա, յարձակած են ռումանացիներուն վրայ և գրաւած են 3 քաղաքներ.

ՆԱՀԱՏԱԿՈՒՀԻԻ ՄԸ ՅԻՇԱՏԱԿԸ

Պրիւքսէլ, 14.— (յապ.) Միս Քավէլի նշխարը հանուելով պիտի փոխադրուի Անգլիա ուր հանդիսաւոր պատիւներ պիտի ըլլան անոր։

Դագաղը պիտի անցնի Պրիւքսէլէն թնդանօթատայի մը վրայ զոր պիտի քաշեն վեց ձիեր։ Հավ. Գօրծ.

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Աթէնք, 26. — Սելանիկէն կը հաղորդեն թէ, Խերսոնի յոյն զօրապետէն ստացուած անթել հեռագիր մը յունական նոր յաջողութիւններ կը նշանակէ ընդդէմ պոլշեւիկներուն. Յոյները 22 քիլոմէթր յառաջացան փախուստի մատնելով պոլշեվիկները։ Բազմաթիւ գերիներ և ռազմանիւթի կարաւաններ առին։ Մեծ թիւով զրահապատ պոլշեվիկներ յունական գիծերը եկան։ Բազմաթիւ գերման հրետանային սպաներ կային թշնամի զօրքերուն մէջ։ Անթել հեռագիրը կ'աւելցնէ թէ յոյն զինուորները նոր փառքերով ծածկուեցան.

Աթէնք, 16. — Մարշալ [illegible] երէկ Պոլիս մեկնեցաւ.

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ «ՀԱՐՈՅԹԻՆ ԿՈՏՈՐԱԾԸ»

Պէրն, 4. — «Պէրլինէր Թակէպլաթ» հետեւեալ պաշտօնական զեկոյցը կը հրատարակէ. «Պատերազմը, սովը և յեղափոխութիւնը խախտած են գերման ժողովուրդին հոգին. Օրէնքի և իրաւունքի պաշտպանութեան ու յարգանքը անյայտ ձեւով մը անհետացած են, երբ մեր երկրին մէջ տիրող թշուառութիւնը զարհուրելի է։

Երկրին մէկ ծայրէն միւսը, մանաւանդ մեծ քաղաքներու մէջ, ընդվզեցուցիչ կերպով ի յայտ կուգայ հանրային մոլեգնութիւնը. կը թուի թէ ժողովուրդին մէկ մեծ մասը ցնորական գինովութեան մը մատնուած է, որուն պէտք [illegible] ի զուր մեծ խնդիրներ, երիտասարդութեան կրթիչներ, քահանաներ և քարոզիչներ իրենց ձայնը կը վառնեն? մինչ թշնամի երկիրներու ներկայացուցիչները հաշտութեան կը յայտնեն, ոչինչ կրնայ կոր ազդել պարի մոլեգնութեան ու հրամաններ զոր ոչինչ կը համարուին. ոչ ալ լոյսի խնայողութեան մասին տրուած հրամանները օգուտ կ'ընեն։ Ամբողջ գիշերը կը զուարճանան ու մինչև լոյս կը պարեն»։

Այս հետաքրքրական պատկերին կը հետեւի ազատութեան ընդդէմ հանձնառաններու, որոնց որոշեալ ժամէն անդին բաց կը մնան։

Միասին

ԳԷՈՐԳ ԽՕՋԱՅԵԱՆ

Միկարկենեյ

Ամենաղուդականի աճառատեխ

Յալիս, Լիս, Սամանա մաեն և Սրեկսիս

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ԱԺԷՆ ԲԱՆ

ՔԱՍՍԱ ՏԻ ՍՔՈՆԹՕՅԻ ՏԻ ՌԻՍՓԱՐՄԻՕ

CASSA di SCONTO et di RISPARMIO

ԶԵՂՉՄԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆրանք 5,931,000

[illegible]

ԼԱ ՖՐԱՆՍ LA FRANCE

Ապահովագրական Ընկերութիւն հիմնուած 1837ին

կը գործէ Տաճկական կառավարութեան հաւանութեամբ

Հրդեհ — Անդամալուծութիւն — Դժբախտ արկած — ... կեանքի և գլխաւոր

[illegible]

այս Տրանս ապահովագրական ընկերութիւնը ամենայն արագութեամբ կը վճարէ բոլոր ... և վնասները ...

Ընդհ. Գործակալներ՝ ՔՐԷՏԻ ՖՐԱՆՔՕ-ԼԷՎԱՆԹԷՆ

Թելեֆոն 16-84: Պողոս փողոց 19, Աղեքսանդրիա

ՃՕՐՃ ՔԱՐԱՋԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Աղեքսանդրիա, Fouad փաշա փողոց, 7 — Թելեֆոն 17-80

Մասնաճիւղ՝ Գահիրէ, Սաքրաւի փողոց, թիւ 7

Երաժշտական ամէն տեսակ կարգեր

Դաշնակներ

Միակ ներկայացուցիչ ALLISON ... դաշնակներու ...

[illegible]

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

ՊԱՆՔՕ ՏԻ ՌՈՄԱ

Banco di Roma

Հաստատուած 1880ին

Դրամագլուխ 200,000,000 ֆրանք ամբողջովին վճարուած

ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — ՀՌՈՄ

[illegible]

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

[illegible]

[illegible]

Մեծ Գործատան Մասնաճիւղ

Մեքենաների և Հեռախօսային սիկարէթներ

ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

[illegible]

Համբաւաւոր են իր Աղուամինա (Ասոս) Ֆիլզաքեթ եւ Սիկարէթներ

ՌՕՍԻԱ Ապահովագրական Ընկերութիւն

COMPAGNIE d'ASSURANCES ROSSIA

Հիմնուած 1881ին ի Պետրոկրատ

Դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	ռուբլի	5,000,099
Ապահովագրական երաշխաւորութիւն	ֆրանք	327,170,000
Ընկերութեան ապահովագրութիւններու վճարուած հատուցումներ եւ դրամագլուխներ	»	1,208,490,000
1914ի շրջանին գանձուած թոշակներ եւ տոկոսներ	»	181,224,900

[illegible]

Ամէն կարգի տեղեկութեանց համար դիմել

Գահիրէ Ընկերութեան Ներկայացուցիչ ... Թիւ 1042 — Թելեֆոն թ. 13-18.

Աղեքսանդրիա Ընկերութեան Գործակալութիւն Mrs. C. M. Salvago et Co., Agents Généraux, 22 Շէրիֆ Փաշա փողոց Նամակատուփ թ482 — Թելեֆոն թ10-87.

Եւ Շէրին գլխաւոր քաղաքներուն ... Ընկերութեան Գործակալութիւններուն

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

CRÉDIT LYONNAIS

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ԼԻՕՆԻ ՄԷՋ 1863ԻՆ

Դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած՝ 250,000,000 Ֆրանք

ՊԻԼԱՆ 30 ՆՈՅ. 1918Ի

ԾԱՆՕԹ. Մեր գործակալութիւններէն սուրբ ... խմբուած ... [illegible]

ԳՈՅՔ

Հեյրուն դրամ անտոկ եւ պահանջներու մէջ	Ֆրանք	677,373,163.87
Փոխարկական եւ Ազգ. պաշտպանութեան ...		1,612,505,080.18
Ապահովագրական ... եւ ...		185,565,891.81
Ընթացիկ հաշիւներ		659,771,734.35
... գործողութիւններ		103,365,426.74
... (Լիոնի, Փոլ, ..., ...)		7,724,935.71
Հրամանի հաշիւներ եւ ...		62,794,092.71
Անշարժ կալուածք		35,000,000.»»
	Ֆրանք	3,344,100,325.17

ՊԱՐՏՔ

Ավանդներ եւ ...	Ֆրանք	895,199,776.64
Ընթացիկ հաշիւներ		1,679,694,053.63
...		90,673,077.81
... գործողութիւններ		103,365,426.74
...		11,817,740.05
...		28,046,740.27
Հրամանի հաշիւներ եւ ...		83,300,701.51
1917ի գործառնութեան ... (հեյրուն դրամ)		
...		26,712,788.52
...		175,000,000.»»
Դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած		250,000,000.»»
	Ֆրանք	3,344,100,325.17

[illegible]

Վարչ. ... Ընդհ. ... Վարիչ

Է. ՊԻԷՐԻՕ ԷՏ. ՖԱՄԻԼ-ԼԻՍ

Morums Oriental Stores

ՄՕՐՈՒՄ Օրիէնթալ Սթորս

[illegible], Աղեքսանդրիա

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ՆԱԽԱՏԵՍՈՒԹԵԱՄԲ

[illegible]

[illegible]

ՆՈՐ ԿԵԱՆՔ

Ազգային, քաղաքական, գրական և բանասիրական լրագրութիւն

Կը հրատարակուի Ֆրեզնօ, Գալիֆօրնիա

Բաժնեգին՝ տարեկան 10 ֆրանք

վեցամսեայ՝ 7 ֆրանք

Հասցէ՝ The Citizen Publishing Co.

31, Republican Building, Fresno, Cal.

ARARAT

Ամսաթերթ

Կը հրատարակուի Լոնտոն

Տարեկան բաժնեգին՝ 10 շիլին

Հատը՝ [illegible]

Հասցէ՝ «Ararat» The Armenian United Association of London, 47a, Redcliffe Square, London, S. W. 10

ՄԻՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

Կը հրատարակուի ...

Տարեկան բաժնեգին 6 ֆրանք

Արտասահմանի համար 1 տոլար

Հատը 2 ...

Հասցէ՝ 33 Rue Madabegh, Cairo.

ՊԱՆՔ ՏԸ Լ'ՕՐԻԱՆ

Banque d'Orient

ԶԵՂՉՄԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ՝ ամբողջովին վճարուած

Ֆր. 35,000,000

[illegible]

ԿԱՐԴԱՑ

ԱԶԳ

ՕՐԱԹ...

[illegible]

The Azk Publishi...

789, Washington St. Boston, ...

THE NEW ARMENIA

[illegible]

C. A. ...

Հասցէ՝ The New Arm...

949, Broadway, ...

[illegible]

Միսաքեան

ԳԷՈՐԳ ԻՓԷԿԵԱՆ

Մնկարքեննր

Թանձրացուցիչ սեւանիթներ

Յաղիպ, Լիլա, Օամոնն մոտէն և Սրէսիալ

ԿԸ ՑԱՒՍԻՆ ՍԵՍԻ ՅԵՆ

ՔԱՍՍԱ ՏԻ ՍՔՈՆԹՕՅԷ ՏԻ ՐԻՍՓԱՐՄԻՕ

CASSA di SCONTO et di RISPARMIO

ԱՆՕՆԻՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Ֆրանք 3,831,000

[illegible]

Այս դրամատունը Գահիրէի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ, ինչպէս ընդունիլ [illegible] ... [illegible]

[illegible]

ԼԱ ՖՐԱՆՍ — LA FRANCE

Ապահովագրական Ընկերութիւն հիմնեալ 1837ին

կը գործէ Ֆրանսական կառավարութեան հսկողութեան տակ

Հրդեհ—Անդրաւարականութիւն—Գողութիւն—Ելեկտրական կանթեղ եւ ջրհեղեղ

[illegible]

այս Ֆրանսա ապահովագրական ընկերութիւնը անմիջապէս կը վճարէ բոլոր վնասները ու վճարներ ինչ որ ալ ըլլայ անոնց տարողութիւնը:

Ընդհ. Գործակալներ՝ ՔՐԷՏԻ ՖՐԱՆՔՕ-ԷԺԻՓՍԻԷՆ

Թելեֆոն 10-84: Սոզ էր փողոց, 10, Աղեքսանդրիա

ՃԻՒԼ ՊԱՐԱՔԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Աղեքսանդրիա, Fouad փաշա փողոց, 7 — Թելեֆոն 17-80

մասնաճիւղ՝ Գահիրէ, Մաղրապի փողոց, թիւ 7

Երաժշտական ամէն տեսակ կտորներ

Դաշնակներ

Միակ ներկայացուցիչ ALLISON [illegible]

ՆՈՐՈՅԹՆԵՐՈՒՆ

[illegible]

Վաճառում, Վարձում, Փոխանակութիւն

ՊԱՆՔՕ ՏԻ ՌՕՄԱ

Banco di Roma

Հաստատեալ 1880ին

Դրամագլուխ, 200,000,000 ֆրանք ամբողջովին վճարուած

ԸՆԴՀ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ... ՀՌՈՄ

[illegible]

[illegible]

ՊԱՆՔՕ ՏԻ ՌՕՄԱ [illegible]

Մեծ—Գործատան Միախառնի
եւ Եգիպտական սիկարէթներու

ԿԱՄԱՍԱՐԱԿԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ԶԱԳԱԶԻԿ-ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Համբաւաւոր են իր Սպանիկեան (Ասաղ) Ծխախոտներ եւ Սիկարէթները

ՌՕՍԻԱ Ապահովագրական Ընկերութիւն

COMPAGNIE d'ASSURANCES ROSSIA

Հիմնուած 1881ին ի Պետրոկրատ

Դրամագլուխ՝ ամբողջովին վճարուած	ռուբլի	5,000,000
Երաշխաւորութեան հիմնադրամ	ֆրանք	327,170,000
Ընկերութեան ապահովագրութեանց վճարուած հատուցումներ եւ դրամագլուխներ	»	1,208,490,000
1914ի շրջանին գանձուած արժէքներ եւ տոկոսներ	»	181,324,900

Ընկերութիւնը յայտ [illegible] ապահովագրութիւններ.— Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւններ.— Փոխադրութեանց վտանգներու դէմ ապահովագրութիւններ.— Ամէն տեսակ արկածներու դէմ ապահովագրութիւններ.— Երկաթուղիով և [illegible] արկածներու դէմ ապահովագրութիւններ.— Ապակիներու կոտրելուն դէմ ապահովագրութիւններ.

Ամէն կարգի տեղեկութեանց համար դիմել

Գահիրէ՝ Ընկերութեան Ներկայացուցիչ, Սամանի, Կիպրոսի, Սուրիոյ եւ Գաւառի Ստամպուլեան, Թիւ 7, Բէլ Աղա եւ Հաջ եւ Սամանիի (Bloc ... l'Opéra), Նամակատուփ Թ. 1042 — Թելեֆոն Թ. 13-13.

Աղեքսանդրիա՝ Ընկերութեան Գործակալութեան, Mrs. C. M. Salvago et Co., Agents Généraux, 22 Շերիֆ Փաշա փողոց Նամակատուփ Թ. 482—Թելեֆոն Թ. 10-87.

Եւ Եգիպտոսի գլխաւոր քաղաքներուն մէջ Ընկերութեան Գործակալութիւնները

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

CREDIT LYONNAIS

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ԼԻՕՆԻ ՄԷՋ 1863ԻՆ

Դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած՝ 250,000,000 Ֆրանք

ՊԻԼԱՆ 30 ՆՈՅ. 1918Ի

ԾԱՆՕԹ. Մեր գործակալութիւններուն ունեցած ծախսերը [illegible] ընթացիկ վերաքննական հաշիւ՝ դեռ [illegible] Կեդրոնական [illegible] վրայ։

ԳՈՅՔ

Հնչուն դրամ սնտուկի եւ դրամատներու մէջ	Ֆրանք	677,373 163.87
Փոխանակագիր եւ Ազգ. պաշտպանութեան տոմսեր		1,612,505,080.18
Երաշխաւորեալ Ավանսներ եւ Փրիթներ		185,565,891.81
Ընթացիկ հաշիւներ		659,771,734.35
Գալիքներու համար հաշիւ երաշխաւորեալ գործողութիւններ		103,365.426.74
Փոխառուած կապալներ (Ակոսներ, Գոռ, Օպլիկասիոն, Բաժնի)		7,724,935.71
Հրամանի հաշիւներ եւ զանազանք		62,794,092.71
Անշարժ կալուածք		35,000,000.»»
	Ֆրանք	3,344,100,325.17

ՊԱՐՏՔ

Աւանդներ եւ ի պահ մուրհակներ	Ֆրանք	895,199,776.64
Ընթացիկ հաշիւներ		1,679,694,053.63
Գանձուելիք վրայ պահանջելի հաշիւներ		90,673,077.81
Գալիքներու համար հաշիւ երաշխաւորեալ գործողութիւններ		103,365,426.74
Ընկերակցներ		11,817,740.05
Գալիքներու համար մուրհակներ		28,046,740.27
Հրամանի հաշիւներ եւ զանազանք		83,300,701.51
1917ի գործառնութեան շահը (հնչուն դրամ)		
Մնացորդ «Անվճար երկրներու շահ ու գինի» հաշուոյն		26,712,788.52
Զանազան պահեստներ		175,000,000.»»
Դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած		250,000,000.»»
	Ֆրանք	3,344,100,325.17

Տնօրէններու համաձայն ըլլալը վաւերացուած

Վարչ. Խորհրդոյ Նախագահ Է. ՊԻԹԸՆՕ — Ընդհ. Տնօրէնութեան Ներկայացուցիչ Վարիչ ԼԷՕ. ՖԱՌԸ-ԼԻՍ

Morums Oriental Stores

ՄՕՐՈՒՄՍ Օրիէնթալ Սթորզ

Մեծ Մէյտան հրապարակ, Աղեքսանդրիա

ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐՈՒ ՃԱՇԱԿ ՄԹԵՐՔ

ՆՈՐԱՁԵՒ ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

Ամէն տեսակ ամենաընտիր ապրանքներ — Կօսմէթիք, մառմալատ, պահածոյ, զէթին, պանիր, ֆորմէժ, խավիար, հերինկ, ձիթապտուղ եւ անուշ, վարունգ, անոխ, պղպեղ, ձէթ, սեղանի աղ, անկողնի ծածկոց, ձայնատուփ եւն. եւն. եւն.

ԱԶԳ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Պաշտօնաթերթ ՌԱ Ս. Ռ. կուսակցութեան [illegible]
մերիկայի շրջանակին [illegible]

Բաժանորդ՝ տարեկան [illegible]

[illegible] 20 ֆր., վեցամսեայ 10 ֆր. [illegible]

Դիմել The Azk Publishi[ng] ...
789, Washington St. Boston, M[ass.]
U.[S.A.]

ՆՈՐ ԿԵԱՆՔ

Ազգային, քաղաքական, գրական և բազմաբնոյթ շաբաթաթերթ

Կը հրատարակուի Ֆրէզնօ, Գալիֆորնիա

Բաժնեգին՝ տարեկան 10 ֆրանք

վեցամսեայ 7 ֆրանք

Հասցէ՝ The Citizen Publishing Co.

31, Republican Building, Fresno, Cal.

ARARAT

Անգլիերէն ամսաթերթ

Կը հրատարակուի Լոնտոն

Տարեկան բաժնեգին՝ 10 շիլին

Հասցէ՝ «Ararat» The Armenian United Association of London, 47a, Redcliffe Square, London, S. W. 10

ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Օրկան Հայկ. Բարեգ. Ընդհ. Միութեան

Կը հրատարակուի երկու ամիսը անգամ մը

Տարեկան բաժնեգին 6 ֆրանք

Ամերիկայի համար 1 տոլար

Զատը 2 ղրշ. ոսկի.

Հասցէ՝ 33 Rue Madabegh, Cairo.

ՊԱՆՔ ՏՕՐԻԱՆ

Banque d'Orient

ԱՆՕՆԻՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ՝ ամբողջապէս վճարուած

Ֆր. 25,000,000

Կեդրոնական ՏԵՂԻՆ

Մասնաճիւղեր՝ Աղեքսանդրիա, Դրամ ... Հրէ, Սէյտ-Ֆէլքիր, Գործակալութիւններ՝ Մանսուրա, Մանֆալութ, Սաքազ եւ Զաղազիք, Փոխ-Գործակալութիւններ՝ [illegible] Քէրտեսա, Մանսուրա եւ Սոհակ

ՊԱՆՔ տ'ՕՐԻԱՆ կը կատարէ ամէն տեսակ դրամատնային գործողութիւններ

ՊԱՆՔ տ'ՕՐԻԱՆ կ'ընդունի դրամական աւանդներ, [illegible]

Հարկերուն [illegible] կը վճարէ

»	3,50	6 ամիսէն	»
»	4	1 տարիէն	»
»	5	3 տարիէն եւ աւելի	»

Նոյնպէս խնայողութեանց գանձանակ [illegible] հասանելի է Փոքր հաշուետերներուն [illegible] Ե. Դ. 20էն Ե. Դ. 25,000 [illegible]

THE NEW ARMENIA

ՔԱՆՏԻԼԻՍԻԷՆ ԳԱՂԹԱԿԱՆ ... [illegible]

[illegible]

«Մասիսի Հայաստանի, [illegible] դաշնակցութեան։

[illegible]

Օգտակար ծառայութիւն [illegible] ... C. A. Աներեան, [illegible]

Տարեկան բաժնեգին (կանխիկ) ... ներքին համար 2 տոլար, [illegible] համար 2.50 տոլար։

Հասցէ՝ The New Arm[enia] 949, Broadway, [illegible]

Եգիպտոսի գործակալ ... [illegible] Ս. Կիւզէլեան, 425, Աթապա-էլ-Խատրա, [illegible]